

LJUDSKO SLOVSTVO

Slovensko ljudsko slovstvo, imenovano tudi ustno slovstvo in slovstvena folklor, je bilo do pojava umetne književnosti edina vrsta književnosti. Nastajalo je med ljudstvom, besedila so anonimna, saj njihov avtor ni znan. Ta književnost se je širila ustno – starejši so jo pripovedovali mlajšim, prenašala se je iz generacije v generacijo, iz kraja v kraj. Posledica ustnega izročila so bile številne inačice ali variante, saj so prenašalci besedila prilagajali ljudskemu okusu (npr. različice Lepe Vide, Kralja Matjaža).

Besedila ljudskega slovstva s svojimi začetki segajo globoko v srednji vek (okrog leta 1200), verjetno še v poganske čase. Za Slovence je bil pomemben stik z germanskimi, romanskimi in balkanskimi sosedi in njihovimi kulturami. Slovstvena folklor pa se je razmahnila šele v poznem srednjem veku, ko so nanjo vplivali zgodovinski dogodki (boj za celjsko dediščino, vladanje Matije Korvina, turški vpadi ...).

Jezik ljudskih besedil je preprost in lahko razumljiv. Preprosti ljudje govorijo narečni jezik, zato se ljudske pesmi od umetnih ločijo v narečnih izrazih. Besedila ljudskega slovstva so dragocen del izročila, tradicije in ljudskih običajev.

Danes so po zaslugi zapisovalcev ljudska besedila ohranjena tudi v zapisani besedi. Prvi zapisovalci so bili iz kroga Pisanic, nato so ljudska besedila zbirali razsvetljenci (Žiga Zois, Valentin Vodnik), pozneje Andrej Smole, Stanko Vraz, Karel Štrekelj ... Znanstvene izdaje ljudskih pesmi in pripovedi so začele izhajati po letu 1900. Pesmi danes zbira Glasbeno-narodopisni inštitut pri SAZU.

(Prirejeno po <https://eucbeniki.sio.si/slo1/2427/index2.html>. Pridobljeno 6. 10. 2017.)

Do pojava moderne književnosti je bilo ustno slovstvo edina vrsta književnosti.	DA	NE
Ljudsko slovstvo je nastajalo med premožnim ljudstvom.	DA	NE
Starejši so pripovedovali mlajšim, zato se je prenašalo iz generacije v generacijo.	DA	NE
Obstaja več različic Lepe Vide.	DA	NE
Jezik ljudskih besedil je zahteven.	DA	NE
Pesmi vsebujejo narečne izraze, ker so preprosti ljudje govorili v narečju.	DA	NE
Ljudska besedila so danes ohranjena zaradi številnih poslušalcev.	DA	NE
Ljudskih pesmi danes nihče več ne zbira.	DA	NE

1. Zapiši sopomenki besedne zveze ljudsko slovstvo. _____
2. Zapiši protipomenko besedne zveze ljudsko slovstvo. _____
3. Kaj je ljudsko slovstvo? Napiši tudi primer. _____
4. Razloži besedo anonimen. _____
5. Kaj pomeni beseda generacija? _____
6. Iz vsakega odstavka izpiši ključne besede.

1. odstavek	
-------------	--

2. odstavek	
3. odstavek	
4. odstavek	

7. Kdaj se ljudsko slovstvo začelo?

8. Kaj pomeni, da se je ljudsko slovstvo širilo ustno? _____

9. Kakšna je posledica ustnega izročila?

10. Kakšen je jezik ljudskih besedil? Zakaj?

11. Zakaj je pisec v 1. povedi 2. odstavka uporabil besedo verjetno? _____

12. Navedi poved, ki dokazuje, da so na slovensko slovstvo vplivali drugi narodi.

13. Zakaj so ljudska besedila dragocena?

14. Zakaj je avtor besedila v zadnji povedi 2. odstavka uporabil tri pike?

15. Ali je ljudsko slovstvo samo ustno? Utemelji.

16. Naštej tri zapisovalce ljudskega slovstva. _____

17. Katera kratica je uporabljena v besedilu? Kaj pomeni? _____

18. Napiši dva razsvetljenca: _____